

De seneste 85 års nye arter af krabber i den danske fauna

Ole Secher Tendal & Kathe Rose Jensen

Statens Naturhistoriske Museum (Zoologisk Museum), Københavns Universitet, Universitetsparken 15, 2100 København Ø. E-mails: ostendal@snm.ku.dk; krijensen@snm.ku.dk

Der foregår ingen planmæssig overvågning af forandringer i sammensætningen og udbredelsen af den danske marine invertebrat fauna. Opdagelse af nytilkomne arter sker tilfældigt, og i en del tilfælde kan de godt have været her længe, før nogen bemærker dem. Relativt store, iøjnefaldende arter opdages ofte af fagfolk, der færdes i naturen, som fiskere, naturvejledere og regionsbiologer, og førhen i forbindelse med universiteternes feltkurser.

I mangel af egentlig overvågning, kan man vælge markante dyreformer, som af den ene eller den anden grund anses for vigtige, og opfordre ovennævnte persongrupper til at kigge særligt efter dem og indrapportere/indlevere fund. Krabberne har vist sig velegnede, fordi 1) mange arter er ret store og har et karakteristisk udseende, 2) deres biologi rummer gode spredningsmuligheder og 3) gruppen indeholder en række velkendte, til dels frygtede, invasive arter. I løbet af de sidste 85 år er der fundet 8 arter af krabber, som er nye for det danske område. De vises nedenfor med billede og de væsentligste informationer om udbredelse, størrelse, levested, og kendetegn.

Udbredelsen af digitalkameraet har betydet noget nær en revolution i kommunikationen mellem specialister og både de nævnte fagfolk og naturinteresserede lægmænd. Fotografiet er et langt sikrere identifikationsgrundlag end en ordmæssig beskrivelse i brev, e-mail eller telefon, og det er en dokumentation, der kan arkiveres og hentes frem til evt. revurdering, måling, kønsbestemmelse, etc. Det skal dog kraftigt understreges, at der stadigvæk er behov for at gemme belæg-eksemplarer til indlemmelse i museernes samlinger.

Observationer og evt. spørgsmål kan indsendes på en af vore e-mail adresser. Eksemplarer er meget velkomne og kan indsendes til Statens Naturhistoriske Museum (Zoologisk Museum), Universitetsparken 15, 2100 København Ø.

***Eriocheir sinensis* H. Milne-Edwards, 1853. Kinesisk uldhåndskrabbe.**

- Fundet i Danmark første gang 1927.
- Nu udbredt over hele landet.
- Udbredelse i øvrigt: Stammer fra Ø. Asien. Indslæbt til Europa og USA.
- Skjoldet op til 8 cm bredt; brunt til grønligt-brunt.
- Klosaksene med mere eller mindre tydelig 'behåring'.
- Torne langs siderne og forkanten af skjoldet. Et dybt hak i kanten mellem øjnene.
- Forekommer i Fjorde, åer og søer.
- Invasiv. Anses generelt for et alvorligt skadedyr. Ingen skader i Danmark.

Dromia personata (Linnaeus, 1758). Svampekrabbe.

- Fundet i Danmark 1937, ud for Høyer.
- Ingen senere rapporter.
- Udbredelse i øvrigt: NØ Atlanten og Middelhavet.
- Skjoldet op til 6,5 cm bredt; brunt til mørkebrunt.
- Klosaksenes spidser lyserøde eller hvide.
- Bageste benpar reduceret og drejet op over ryggen; fastholder ofte en svamp.
- Littoralt til ca 100 m dybde, men hyppigst under 10 m.
- Ikke invasiv; alm. invandrer sydfra.

Callinectes sapidus Rathburn, 1896. Blå svømmekrabbe.

- Fundet i Danmark første gang 1951 i Øresund.
- Fundet igen 2007 ud for Skagen.
- Udbredelse i øvrigt: Stammer fra Amerikas østkyst. Indslæbt til Europa, Middelhavet og Japan..
- Skjoldet op til 17 cm (25 cm) bredt; gråt til gråbrunt. En meget stor torn på hver side.
- Benene blå. Klosaksenes spidser blå hos hanner, orange hos hunner.
- Bageste benpar affladede (svømmekrabbe).
- Littoralt til ca 90 m dybde.
- Invasiv, men ikke etableret i Danmark.

***Rhithropanopeus harrisi* (Gould, 1841). Østamerikansk brakvandskrabbe.**

- Fundet i Danmark første gang 1953/56 i Københavns Havn.
- Fundet igen 2008 og 2009 ved Ishøj og Nysted, senere flere steder på Sjælland.
- Udbredelse i øvrigt: Stammer fra N. Amerikas østkyst. Indslæbt til Europa og Middelhavet.
- Skjoldet 2-3 cm bredt, uden torne, grønligbrunt.
- Klosaksene store i forhold til kroppen, med hvide spidser.
- Littoral.
- Invasiv, etableret i Østdanmark.

Paromola cuvieri (Risso, 1816). Heksekrabbe

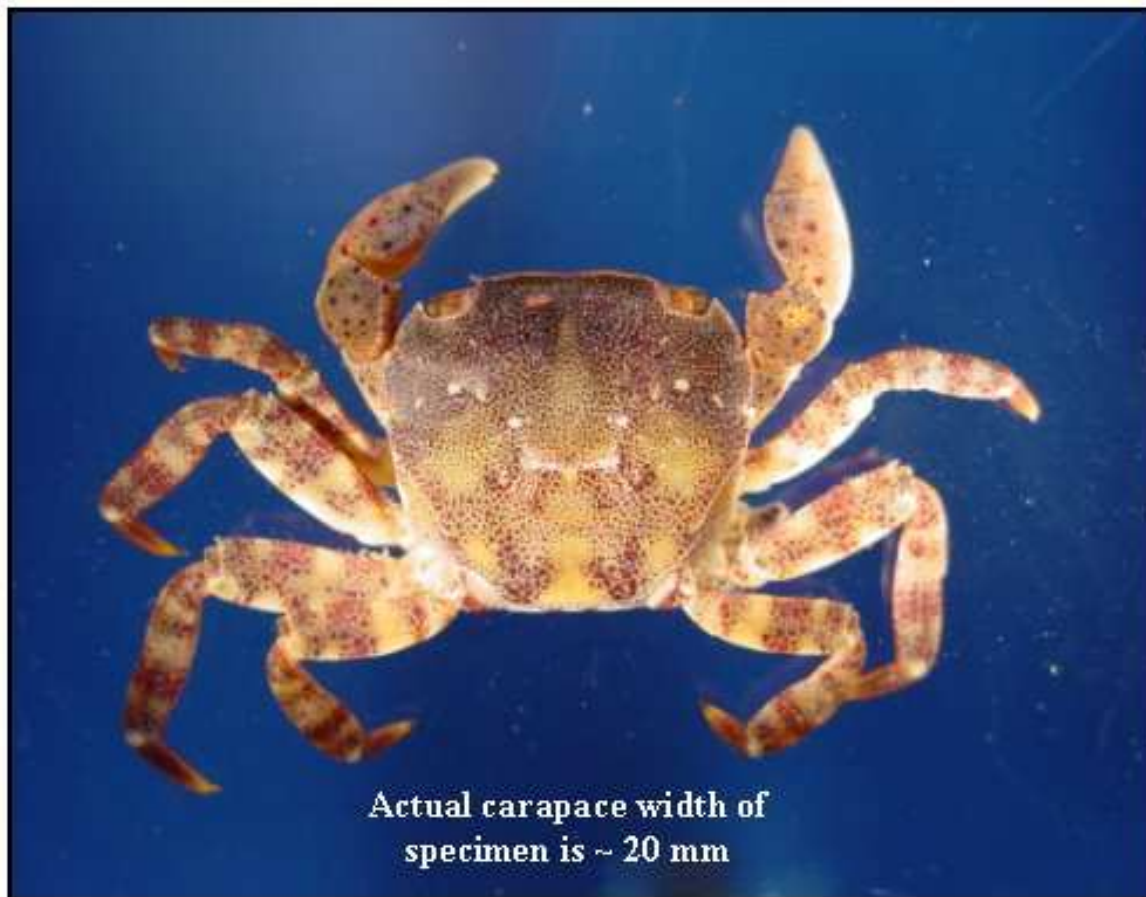
- Fundet i Danmark første gang 1998 ud for Hanstholm.
- Ingen senere rapporter.
- Udbredelse i øvrigt: Middelhavet og østlige Atlanterhav
- Skjoldet op til 21 cm langt; farven lyst brunlig med rødligt anstrøg..
- De 4 første benpar meget lange, op til over 1 m i span. Klosaksenes spidser sorte. Bageste benpar spinkelt og ret kort, kan drejes op over ryggen og bærer ofte en svamp.
- Klosaksene meget lange, særligt hos hannerne.
- Øjnene på stilke, kølleformede.
- Lever på 150-350 m dybde.
- Ikke invasiv; alm.indvandrer sydfra.

Goneplax rhomboides Linnaeus, 1758. Rhombekrabbe.

- Fundet i Danmark første gang 2010 nord for Skagen.
- Ingen senere rapporteringer.
- Udbredelse i øvrigt: Middelhavet, tilstødende dele af Atlanterhavet og Vesteuropa.
- Skjoldet op til 35 mm bredt; rødgult. En stor torn på hvert forreste hjørne.
- Øjnene på lange stilke, der kan lægges ned i en fure.
- Klosaks-benene meget lange, særligt hos hannerne.
- Lever på 15-700 m dybde; de flest fund fra 50-100 m dybde.
- Ikke invasiv; alm. indvandrer sydfra.

Hemigrapsus sanguineus (de Haan, 1835)

- Fundet i Danmark første gang 2011, på Rømø.
- Ingen senere rapporteringer.
- Udbredelse i øvrigt: V. Pac.; Ø. Atl.. Europa fra Pas de Calais til Vadehavet.
- Skjoldbredde op til 5 cm. Spraglet i purpur over brunt til grønt.
- 3 torne på hver side af skjoldet.
- Benene lyse med mørke bånd.
- Tidevandszonen; i hulheder i hårdt substrat..
- Invasiv.

Hemigrapsus takanoi Asakura & T.Watanabe, 2005.

- Fundet i Danmark første gang 2011, på Rømø.
- Ingen senere rapporter.
- Udbredelse i øvrigt: V. Pac.; V. Europa fra Pas de Calais til Vadehavet.
- Skjoldbredde op til 2,5 cm. Oftest orange-brun; kan være grønlig.
- 3 torne på hver side af skjoldet.
- Kløer og ben lyse.
- Lysebrune eller gullige måtter af børster ved klosaksenes grund, særligt hos hannerne. (Må ikke forveksles med 'behåringen' hos uldhåndskrabben)
- Tidevandszonen; i hulheder i hårdt substrat.
- Invasiv.

Anbefalet litteratur

Christiansen, M.E., 1969: Crustacea Decapoda Brachyura. – Marine Invertebrates of Scandinavia 2. Universitetsforlaget. Oslo. 141pp.

Hayward, P.J. & Ryland, J.S., 1990: The marine fauna of the British Isles and North-West Europe. Clarendon Press. Oxford. 996 pp.

Landschoff, J., Lackschewitz, D., Kesy, K. & Reise, K., 2013: Pacific rocky shore crabs invade armored shorelines in the Atlantic Wadden Sea. – Aquatic Invasions 8 (Under trykning).

NOBANIS Fact Sheets

Rasmussen, E., 1987: Status over uldhåndskrabbens (*Eriocheir sinensis*) udbredelse og forekomst i Danmark. – Flora og Fauna 93(3): 51-58.

Tendal, O.S., 2008: Den kinesiske uldhåndskrabbe i Danmark: En stadig indvandrer. – Flora og Fauna 114(3-4): 59-62.

Tendal, O.S. & Flintegaard, H., 2007: Et fund af en sjælden krabbe i danske farvande: den blå svønnekrabbe, *Callinectes sapidus* (Crustacea; Decapoda; Portunidae) – Flora og Fauna 113(3): 53-54.

Tendal, O.S., Olesen, J. & Lundholm, B.S., 2011: Den østamerikanske brakvandskrabbe *Rhithropanopeus harrisi* I Danmark: Gammel gæst og ny invasiv art. – Flora og Fauna 117(1): 23-27.

Tendal, O.S. & Olesen, J., 2011: En ny krabbe i den danske fauna: *Goneplax rhomboides*. – Flora og Fauna 117(2): 43-45.

Wolff, T., 2002: To krabber, *Dromia personata* og *Paramola cuvieri*, nye for Danmark, en krabbe under mulig udbredelse mod Danmark samt om mudderkrebsen *Axius nodulosus*. – Flora og Fauna 108(4): 87-94.

Fotografier: G. Brovad; H. Flintegaard; B.S. Lundholm; M. Macnaughton; "Wikipedia"; "Worms".